

NRO 14006 Idefjorden – Dynekilen – Strömstads kommun Område av riksintresse för naturvård **Områdesnummer:** NRO 14006 **Områdesnamn:** Idefjorden - Dynekilen **Kommun:** Strömstad **Kartblad:** 10A SO, 9A NO, 9B NV **Area:** 6691 ha, varav 4806 ha land och 1885 ha vatten **Naturgeografisk region:** 18 Bohusläns kustskogsregion **Kust/havsregion:** Region 1 - Skagerrak **Regionindelning för sjöar och vattendrag:** - **Agrara kulturlandskapsregioner:** 7, Bohuslänska kustbygden **Landskapsform:** Sprickdalslandskap, Fjord, Större förkastningslinje **Riksvärde:** **Landskapstyp Naturtyp Vegetationstyp Arter Geologi** Skärgårdslandskap Havslandskap Strand Kusthav Djupområde (strandnära Fauna Förkastning / överskjutning Förkastningsbrant

Värdeomdöme: *Geologi:* Idefjorden är en tröskelfjord som uppvisar en kraftig tektonisk förskjutningszon, i trakterna kring Svinesund sannolikt en kaledonisk överskjutningstektonik. Graniten i Strömstadstrakten innehåller ”spökrester” av gnejsen vilka är betydelsefulla för tolkningen av gnejsens underlag. Storslaget fjordoch kustlandskap med branta stränder. *Marin miljö:* Idefjorden är en av Sveriges största fjordar, och den skiljer sig från Gullmarn och de flesta andra bohusländska fjordar genom klipptrösklar, som är kraftigt strömspolade och har en ytterst rik hårdbottenfauna. Idefjordens mynning består av art- och individrika mjukbottenslätter ut mot Singlefjorden, som trålas i begränsad omfattning. Enningdalselvans utlopp (på norska sidan i inre delen av Idefjorden) är ett oexploaterat estuarium med en rik brackvattensfauna, av vilka flera arter också förekommer på svenska sidan och är unika för Bohuslän. I Idefjorden har gjorts en stor mängd vetenskapliga miljöundersökningar. Idefjorden har stort vetenskapligt värde som undersökningområde genom att det är ett exempel på en framgångsrik restaurering av tidigare kraftigt förorenat och stört marint område. Klippkusten med stränder norr om Dynekilen ut mot Kustersäcken är extremt exponerat och har en rik hårdbottenfauna. *Terrester miljö:* Landområdena vid Idefjorden och Dynekilen karaktäriseras av brant stupande berg mot vattnet. Halle-Vagnaren på Hogdalsnäsets västsida utgör med sina 120 meter över havet ett framträdande parti i den mäktiga bergsryggen. Tall-urskogen som växer här besitter stora naturvärden, den växer långsamt och glest. Den har ofta undgått större skogliga ingrepp och har därför utvecklat en naturlig karaktär med olikåldriga träd, en del mycket gamla (vissa ca 350 år), och torrträd och lågor. Barrskogen inom området når ända fram till havskanten i väster. Dynekilen är en relativt oexploaterad fjord. Den har bl.a. ett vetenskapligt värde som referenslokal till andra, mer exploaterade bohusländska tröskelfjordar. 17 Dynekilens mynning med sina holmar och skär utgör ett viktigt häckningsområde för måsar och tärnor. **Huvudkriterier:** A, C, E **Stödskriterier:** Storlek, Representativitet, Nyckelområde, Säregenhet, Funktion **Förutsättningar för bevarande:** Bevarad vattenregim i Enningdalsälven. Fjordens hydrografiska karaktär – tröskelfjord - får inte förändras. En god vattenkvalitet upprätthålls med avseende på eutrofierande ämnen och syretärande substanser. Landskapets opåverkade karaktär bibehålls. Områdets värden kan påverkas negativt av: – exploatering av stränder för bebyggelse m.m. – utsläpp från industriella processer – anläggning av hamnar, bryggor eller pirar; bojförhöjning – täkt av sten, grus, sand, skalgrus – muddring, sprängning – utfyllnad, dumpning, avfallsdeponering – sjöfart – uppläggning av fartyg – framförande av höghastighetsfartyg – vindkraftverk, kraftledningar, kommunikationsmaster – framdragning av rör eller ledning i vattnet eller på botten – intag eller utsläpp av kylvatten – fiskodling – friluftsliv/turism – orenade avloppsutsläpp – sjöfart – bebyggelseexploatering – väganläggningar, broar, hamnanläggningar **Säkerställande och internationell status:** Större delen av området innefattas i förordnande om skydd för landskapsbilden (§ 19 naturvårdslagen) samt strandskydd. Landskapsbildsskyddet är otilfredsställande och bör ersättas helt eller delvis med reservatsbestämmelser. Inledande kontakter tagna med kommunen. Naturreservatet Halle-Vagnaren bildades 2005. Området berörs av Natura-2000 områden (art- och habitatdirektivet). **Områdets huvuddrag:** Längs den inre delen av Idefjorden står bergets rundhällform på den svenska sidan i bjärt kontrast till det plockade och sönderbrutna berget på den norska sidan. En framträdande bergkupol i denna del är Löveråsfjället som i

Björnerödspiggen når 222 m.ö.h och därmed är den högsta punkten i Bohuslän. Mot Säckan och Singlefjorden reser Hogdalsnäset en mestadels brant stupande, förkastningsbetingad fasad. Nivåskillnaderna mellan havsbotten och bergkrön är här betydande. Sålunda når Halle-Vagnaren 110 m.ö.h medan djupet till sedimentbotten i Singlefjorden strax utanför är ca 150 m. Hällmarker dominerar på höjderna medan dalgångarna är täckta av marina sediment, på många ställen med riklig skalnlagring. Idefjorden är kraftigt förorenad av utsläpp på den norska sidan, vilket givetvis allvarligt påverkar det marina livet i fjorden, reducerar värdet för fisken samt utgör ett besvärande hinder för vandringsfisk att nå de vattendrag som mynnar i fjorden. Den glesa vindpinade naturtallskogen har inte sin motsvarighet i övrigt inom länet och är på flera ställen, bl a Halle-Vagnaren, av ansenlig ålder och orörd av mänskliga ingrepp. Växtgeografiskt utgör området en övergångszon mellan boreal barrskogsflora och maritimt påverkad flora längs den mot väster exponerade kusten. Här når granen 18 på enda punkten utefter bohuskusten spontant ut till exponerad havsstrand. Inslaget av boreala barrskogsväxter som linnea och ögonpyrola är värt att notera. De tvärande dalgångarna mot Idefjorden är rika på lundelement, t ex den sällsynta och krävande skogssvingeln, vilken här har bland de rikaste förekomsterna i landet, samt myskmadra och vätteros. Värda att notera på kalkfuktängar är arter som dvärglumner och myskgräs. Flera mycket hänsynskrävande fågelarter främst bundna till barrskogs- och hedbiotoper har noterats.

Referenser: Afzelius, L. (1979): Utveckling og status i Iddefjordens biologi. – NIVArapport nr O-75038. Afzelius, L. (1994): Inventering av bottenfaunan i Enningdalsälvens estuarium i inre Iddefjorden. – Rapport till Fylkesmannen i Østfold. Tjärnö Marinbiologiska Laboratorium. Strömstad. Christie, H., Green, N. W. (1982): Changes in the sublittoral hard bottom benthos after a large reduction in pulp mill waste to Iddefjord, Norway, Sweden. – Netherlands Journal of Sea Research 16: 474-482 Johansson, O, Blomqvist D & Pehrsson, O. 1997: Värdefulla rast- och övervintringsområden för sjöfåglar på Västkusten. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Rapport 1997:4. Lagenfelt, I., Höglind, K. (1983): Fiske och grundområden - en inventering av kustnära vatten i Strömstads kommun. – Rapport till Fiskenämden, Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus Län. Larsson, W.: Die Svinesund-Kosterfjord-Überschiebung. Ein Beitrag zur postgranitischen tectonischen Geschichte des nördlichsten Bohuslän. SGU C 466. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus Län (1984a): Metodstudier Kustvatten Hav. Del 1. Planeringsunderlag Strömstad Kommun. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus Län (1984b): Metodstudier Kustvatten Hav. Del 2. Kommunöversikt Strömstad Kommun Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus Län (1998:37) Gammal skog kring Idefjorden och Halle-Vagnaren, Strömstads kommun. Nilsson, P. (1997): Biologiska värden i Kosterfjorden: en sammanställning och analys av nuvarande kunskap. – Rapport till Naturvårdsverket Nr 4749. Nilsson, P., Afzelius, L. (1994): Mjukbottnar och hårbottnar i Idefjorden. Status 1992. - – Rapport till Naturvårdsverket Nr. 4358. Åhlund, M. 1996: Kustfågel fauna i Göteborgs och Bohus län – beståndsutveckling och effekter av fågelskyddsområden. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Rapport 1996:9.